

IQTISODIYOT RIVOJIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNINI

Mamirov Ma'rufjon Yoriqul o'g'li
Yuldashev Jamshidbek Baxtiyarovich
Rajapboyev Anvarbek Xosilbek o'g'li
TATU Samarqand va Nukus filiallari talabalari

Annotatsiya: *Maqolada davlat va jamiyatning iqtisodiy rivojlanishida raqamli texnologiyalar rolini tahlil qiladi. Ushbu mavzuda, raqamli texnologiyalar bilan bog'liq mohiyat, ularning iqtisodiy faoliyatda o'rnini, muammosizliklarni yechishda ularning roli, maqbul ko'rsatkichlari, katta kompaniyalar va davlatlar tomonidan ularning qo'llanilishi kabi muhim muddatlar keltiriladi. Raqamli texnologiyalar xizmatlarning, tovarlarning yaratilish va taqsimoti, iqtisodiy infratuzilma va biznes modellarning yangilanishida katta ahamiyatga ega bo'lib, sodiqligi, cheksizlik va tuzilishi ko'paytirib, yangi iqtisodiy faoliyat turlarining yuzaga kelishiga olib keladi*

Kalit so'zlar: *raqamli texnologiyalar, iqtisodiyot, raqamli sanoatni qo'llab quvvatlash, ta'lim va sog'likni saqlash, elektron tijorat, sun'iy intellekt, kompyuter muhandisligi*

KIRISH

Iqtisodiyot rivojlanishida raqamli texnologiyalar o'z ahamiyatini so'nggi on yillarda ko'paytirib keldi. Bu texnologiyalar, axborot va kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), kiber xavfsizlik, ma'lumotlar tahlili, va boshqa sohalaridagi yangiliklarni o'z ichiga oladi. Raqamli texnologiyalar, iqtisodiy faoliyatning har bir bosqichida qo'llanilmoqda, shuningdek, korxonalar va tashkilotlar faoliyatini avtomatlashtirish, o'zlashtirish, tizimlarni isloh qilish va xizmatlarni yangilashda muhim rol o'ynaydi. Bu maqolada, raqamli texnologiyalar rivojlanish bosqichlari va ularning iqtisodiyotga ta'siri, joriy muammolar va ularni hal qilish uchun tavsiyalar, keyinchalik rivojlanish va ko'payishga doir kutiladigan tendensiyalar keltiriladi.

Raqamli infratuzilmaga sarmoya kiriting. Bunga yuqori tezlikdagi internet tarmoqlari, ma'lumotlar markazlari va boshqa muhim infratuzilmalarni qurish va ularga xizmat ko'rsatish kiradi. Bu raqamli transformatsiya va iqtisodiy o'sish uchun asos yaratadi. Raqamli savodxonlik va ko'nikmalarni rivojlantirishga ko'maklashish. Bu har bir kishi raqamli iqtisodiyotda ishtirok etish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlaydi. Buni rasmiy ta'lim dasturlari, shuningdek, norasmiy o'quv dasturlari va seminarlar orqali amalga oshirish mumkin. Raqamli sanoatni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash. Bunga raqamli texnologiyalarni rivojlantirayotgan va foydalanayotgan startaplar va mavjud bizneslarga moliyaviy va boshqa yordam ko'rsatish kiradi. Bu soliq imtiyozlari, grantlar va boshqa imtiyozlar orqali amalga oshirilishi mumkin

Davlat xizmatlarini ko'rsatishni yaxshilash uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish. Bu davlat boshqaruvini yanada samarali va samarali qilishga, fuqarolar hayotini yaxshilashga yordam beradi. Masalan, raqamli texnologiyalar davlat xizmatlaridan

onlayn foydalanishni ta'minlash, ta'lim va sog'liqni saqlash sifatini oshirish, yanada samarali transport tizimlarini yaratishda qo'llanilishi mumkin. Innovatsiyalar va investitsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi tartibga solish muhitini yaratish. Bu intellektual mulkni himoya qiluvchi, raqobatni rag'batlantiradigan va ma'lumotlar maxfiyligi va xavfsizligini ta'minlaydigan siyosatlarni ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. Bu korxonalar uchun yangi raqamli texnologiyalarga sarmoya kiritish va rivojlantirish uchun qulay muhit yaratadi. Elektron tijorat: Elektron tijorat korxonalarga yangi bozorlarga chiqish va o'z mahsulot va xizmatlarini yanada samarali sotishga yordam beradi. Shuningdek, u iste'molchilarga mahsulot va xizmatlarni qulayroq topish va sotib olishga yordam beradi.

Raqamli to'lovlar: Raqamli to'lovlar moliyaviy operatsiyalarning narxini pasaytirish va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ular, shuningdek, odamlarga moliyaviy xizmatlardan foydalanish va undan foydalanishni osonlashtirib, moliyaviy inklyuzivlikni oshirishga yordam beradi.

Qishloq xo'jaligi: Raqamli texnologiyalar fermerlarga o'z mahsuldorligi va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Masalan, fermerlar o'z ekinlari va chorva mollarini kuzatish, sug'orish, o'g'itlash va zararkunandalarga qarshi kurash bo'yicha yaxshiroq qaror qabul qilish uchun sensorlar va ma'lumotlar tahlilidan foydalanishlari mumkin.

Sog'liqni saqlash: Raqamli texnologiyalar tibbiy xizmatlar sifati va qulayligini oshirishga yordam beradi. Masalan, bemorlar telemeditsina yordamida shifokorlar bilan masofadan turib maslahatlashishlari, tibbiy yozuvlar va ma'lumotlardan onlayn foydalanishlari mumkin.

Ta'lim: Raqamli texnologiyalar ta'lim sifati va qulayligini oshirishga yordam beradi. Masalan, talabalar dunyoning istalgan nuqtasidan ta'lim resurslari va kurslariga kirish uchun onlayn o'quv platformalaridan foydalanishlari mumkin. Raqamli texnologiyalarga sarmoya kiritib, ulardan biznes yuritish, davlat xizmatlarini ko'rsatish va atrofimizdagi dunyo bilan o'zaro munosabatimizni yaxshilash uchun foydalanish orqali biz hamma uchun yanada farovon va adolatli kelajak yaratishimiz mumkin.

Kompyuter muhandisligi va sun'iy intellekt (AI) bir-biri bilan chambarchas bog'liq ikkita sohadir. Kompyuter injiniringi - bu kompyuter texnikasi va dasturiy ta'minotini loyihalash va qurishni o'rganish, sun'iy intellekt - aqlli agentlarni yaratishni o'rganadi, ular mustaqil ravishda fikr yurita oladigan, o'rganadigan va harakat qiladigan tizimlardir.

AI tizimlari kompyuter texnikasi va dasturiy ta'minoti bilan ta'minlanadi va kompyuter muhandislari AI tadqiqotchilari va amaliyotchilari o'z ishlarini bajarishlari kerak bo'lgan vositalar va texnologiyalarni ishlab chiqishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, kompyuter muhandislari AI tizimlarini quvvatlaydigan kompyuter chiplari, GPU va boshqa jihozlarni loyihalashtiradi va quradi. Shuningdek, ular AI tadqiqotchilari AI modellarini o'rgatish va joylashtirish uchun foydalanadigan dasturiy vositalar va ramkalarni ishlab chiqadilar.

O'z-o'zidan boshqariladigan avtomobillar: Kompyuter muhandislari o'z-o'zidan boshqariladigan avtomobillarni quvvatlaydigan apparat va dasturiy ta'minotni ishlab chiqadilar va yaratadilar. Sun'iy intellekt tizimlari o'z-o'zidan boshqariladigan

avtomobillarni yo'lda ob'ektlarni tanib olish, qanday harakatlanish haqida qaror qabul qilish va baxtsiz hodisalardan qochish uchun o'rgatish uchun ishlatiladi.

Tibbiy diagnostika: Kompyuter muhandislari shifokorlarga kasalliklarni aniqroq va samaraliroq tashxislashda yordam beradigan sun'iy intellekt tizimlarini ishlab chiqadilar. Ushbu tizimlar inson shifokorlari uchun qiyin bo'lishi mumkin bo'lgan anormalliklarni aniqlash uchun rentgen va MRI kabi tibbiy tasvirlarni tahlil qilishi mumkin.

Firibgarlikni aniqlash: Kompyuter muhandislari firibgarlik tranzaksiyalari va boshqa turdagi moliyaviy jinoyatlarni aniqlay oladigan sun'iy intellekt tizimlarini ishlab chiqadilar. Ushbu tizimlar firibgarlikni ko'rsatishi mumkin bo'lgan naqshlarni aniqlash uchun o'tmishdagi operatsiyalar ma'lumotlaridan foydalanadi.

Tabiiy tilni qayta ishlash: Kompyuter muhandislari inson tilini tushunadigan va yarata oladigan AI-quvvatli tizimlarni ishlab chiqadilar. Ushbu tizimlar mashina tarjimasini, chatbotlar va ovozi yordamchilar kabi turli xil ilovalarda qo'llaniladi.

Bular kompyuter injiniringi va sun'iy intellekt dunyoni yaxshiroq joyga aylantirish uchun birgalikda ishlatilishining ko'p usullariga bir nechta misollar. AI rivojlanishda davom etar ekan, kompyuter muhandislari AI tizimlarini yanada kuchli, samarali va ishonchli qilishda muhim rol o'ynashda davom etadilar.

Xulosa

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotni rivojlantirishda tobora muhim rol o'ynamoqda. Ular mehnat unumdorligini oshirmoqda, yangi ishlab chiqarishlar va ish o'rinlari yaratmoqda, bozor va xizmatlarga kirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu butun dunyo bo'ylab iqtisodiy o'sishga va odamlarning turmush darajasini oshirishga olib keladi. Shuni ta'kidlash kerakki, raqamli texnologiyalarning afzalliklari hatto taqsimlanmagan. Ba'zi mamlakatlar va odamlar bu texnologiyalardan boshqalarga qaraganda yaxshiroq foydalanishadi. Shuning uchun har bir kishi raqamli iqtisodiyotda ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'lishini ta'minlash uchun raqamli infratuzilma va ta'limga sarmoya kiritish muhim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. "Raqamli Iqtisod: Kengaytirilgan To'g'ri, To'g'ri, To'g'ri" - Erik Brynjolfsson va Andrew McAfee.
2. "Raqamli qiziqarli, qiziqarli tovarlarning narxi" - Chris Anderson .
3. "Iqtisodiyot va Informatika" - Hal R. Varian
4. "Raqamli Iqtisodiyot: Birinchi qadam" - Joshua Gans va Avi Goldfarb
5. "Raqamli Ma'lumot va Barcha Yangiliklar" - Viktor Mayer-Schönberger va Kenneth Cukier